

Verken een plekje uit de Zwinstreek

Naam: Drieling van Retranchement

Locatie: Retranchement

Beschrijving:

Retranchement, een lief dorpje aan de monding van het Zwin, ontstaan na aanleg van vestingwerken. Het was 1604 toen de Nederlandse prins Maurits met zijn vloot landde op het toenmalige eiland van Cadzand om er een robbertje te vechten met de Spanjaarden tijdens de tachtigjarige oorlog (1568-1648). In die tijd liep het Zwin nog door tot Sluis/Damme en verder via een Kanaal tot Brugge. Controle over die aanvoerrote was van enorm strategisch belang. Er werden enkele voorlopige schansen opgeworpen die retranchement Cadsandria werden genoemd. In 1621 werden fortificaties opgericht om de Zwinmonding te kunnen beheersen. Nadien is door achtergebleven soldaten en aanhang het dorpje Retranchement ontstaan.

Dit pittoreske dorpje ligt tegen de Belgische grens en om die reden staan er dan ook diverse grenspalen. De opmerkelijkste grenspalen zijn: "de drieling van Retranchement". Drie grenspalen met hetzelfde nummer, dat zie je nergens anders. In 1843 werd geregeld dat er vrijheid van scheepvaart voor beide staten zou zijn op het Zwin. Bij het Retranchement liep de grens door het Zwin, daarom werden aan weerszijden op de oevers twee richtpalen geplaatst. Paal 364b komt op een afstand van 135,5 el van de werkelijke grens op Nederlands grondgebied en wel op de wallen van fort Nassau te staan. In België werd eveneens op 135,5 el van de werkelijke grens een paal geplaatst op grondgebied van Westkapelle. Deze kreeg de aanduiding 365 a. (Nederlandse el is gelijk aan één meter). Na verdere inpoldering van het Zwin (1873) werd de werkelijke grens aangegeven door middel van paal 364. Deze plaatsbepaling door middel van hulpgrenspalen (ook wel verklikkers genoemd) werd vaker toegepast, maar na de definitieve grens aanduiding werden de hulpgrenspalen verwijderd. Hier in dit specifieke geval, spreken we van een unieke situatie, want alle drie de grenspalen bleven staan. Wat voor ons dorpje van cultuur historische waarde is.

Vanaf fort Nassau gezien; was links in het oude Zwin een grote zandplaat, de Grote Plate, of in de volksmond, "de Ruilplaat", genoemd. Hier voeren bij hoogwater de grote zeilschepen op en konden zodoende vastleggen. Bij laagwater kwamen de kleine platbodems, waarop de goederen werden overgeladen, zodat deze verder landinwaarts vervoerd konden worden. Bijvoorbeeld naar Sluis, Damme enz.

Op dezelfde plaats in het Zwin vond in september 1811 een bijzondere gebeurtenis plaats: Napoleon werd hier overgezet vanuit "de Vrede" naar het "eiland van Cadzand" om aldaar zijn troepen te inspecteren. De beurtschipper die Napoleon overzette heette: Hennefreund. Napoleon was zo tevreden over het feit, dat ondanks het slechte weer deze overzet slechts 140 minuten in beslag nam, dat hij de beurtschipper een jaarwedde toezegde. Van deze jaarwedde heeft mijnheer Hennefreund lang mogen genieten, want na de val van Napoleon heeft de Staat der Nederlanden deze verplichting overgenomen. Beurtschipper Hennfreund is in 1854 te Sluis overleden. Een klein stukje Zwingebied met een grote geschiedenis.

